

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის ეროვნული ცენტრი

დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა

წელწიკულ

2020

სპეციალური გამოცემა

უნივერსიტეტის
გამომცემლობა

კონფიდენციალურობის საზღვრები მედიაციაში და მედიატორი, როგორც კონფიდენციალურობის პრინციპის დარაჯი

მედიაციის, ხოგოც დავის აღგენიანი გადაწყვეტის ერთ-ერთი საშუალების, მნიშვნელობა და როლი დღითიდღე იზრდება. ამასთან ერთად, მედიაციის პროცესის შემდგომი საკანონმდებლო განვითარებისა და სხუდყოფის მიზნით, იზრდება მასთან დაკავშირებული პრობლემებისა და ხაზვების აღმოჩენის, გამოკვდევისა და აღმოფხვის მნიშვნელობა. სტაგიაში შემოთავაზებულია კონფიდენციალურობის, ხოგოც მედიაციის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი პრინციპის, კვლევა და განხილვა სხვადასხვა ქვეყნის სამედიაციო პრაქტიკასა თუ სამართლებრივ აქტებზე დაყრდნობით. ვინაიდან, მედიაცია საქართველოს საკანონმდებლო დონეზე დამოუკიდებელი კანონის სახით განისაზღვრა და დადგინდა მედიაციის ჩაგახების მნიშვნელოვანი საკითხები, დღის წესრიგში დგას მასთან დაკავშირებული ცდკუდი პრობლემებისა და გამოწვევების გადაჭრის საკითხი. ვფიქრობთ, რომ ქართული კანონმდებლობა კონფიდენციალურობის პრინციპის საზღვრებსა და მასთან დაკავშირებული შეზღუდვების კუთხით საჭიროებს ერთგვარ წამახადისებურ პრაქტიკას, ხაც შესაძლებელი იქნება მედიაციის პროცესების ეფექტური წახმართვითა და დაინტეგრების, მათ შორის, მედიაციისადმი მიმართვიანობის გაზრდით. ხაზვების აღმოფხვისა და გამოწვევების თვადსაზრისით კი „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის საფუძველზე მათი შესწავლა საკითხს მხავადეყოვან და საკანონმდებლო ხეგურიებით ხასიათს სძენს.

სტაგიაში ხეკომენდაციის სახით წახმოდგენილია სწოხედ ის გზები, ხა გზებითაც შეიძლება ამ პრინციპთან დაკავშირებული ხაზვების შევსება და მისი უფხო ეფექტიანად გამოყენება მედიაციის პროცესში. ასევე, განვიხილავთ კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვის ვადებულებით შებოჭიდ პიხებს, სადაც ყუხადლებას გავამახვილებთ მედიაციის განსაკუთრებულ ხოღზე აღნიშნული პრინციპის დაცვაში. მოცემულ საკითხებზე მსჯელობა განაპირობებს მედიაციის პროცესის მიმართ საზოგადოების ინფორმირებულობის ამაღლებასა და მედიაციის პროცესისადმი ნდობის გაძიეხებას.

საკვანძო სიგყვები: მედიაციის პროცესი, კონფიდენციალურობა მედიაციაში, კონფიდენციალურობის საზღვრები, კონფიდენციალურობის პრინციპის შეზღუდვა, შებოჭიდი პიხები, მედიაციო, კონფიდენციალურობის მნიშვნელობა.

1. შესავალი

„სანდლობის ახსი კონფიდენციალურობაშია“
ბიდი გეჰჰემი

მედიაციამ საკმაოდ დიდი პროგრესი განიცადა ბოლო ათწლეულების განმავლობაში,¹ რაც გამოიხატა იმაში, რომ სასამართლოში საქმის წარმოების ნაცვლად სწორედ მედიაცია გამოიყენება უფრო ხშირად და ფართოდ.² კონფიდენციალურობის პრინციპი

* ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ბაკალავრიატის სტუდენტი.

** ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის იურიდიული ფაკულტეტის ბაკალავრიატის სტუდენტი.

¹ *Freedman L. R., Prigoff M. L., Confidentiality in Mediation: The Need for Protection, Journal on Dispute Resolution, Vol.2:1, 1986, 37, <https://kb.osu.edu/bitstream/handle/1811/76172/OSJDR_V2N1_037.pdf?sequence=1> [15.11.2019]; *Hoffman D. A., Confidentiality in Mediation, Massachusetts Lawyers Weekly, 2005, 1.**

² *Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 307, <<https://scholarship.law.missouri.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1223&context=jdr>> [15.11.2019].*

კი მედიაციის ფუნდამენტური და განუყოფელი ნაწილია,³ რომელიც დახასიათებულ იქნა მედიაციის პროცესის „აუცილებელ პირობად“ (ე.წ. სინე ქუა ნონ).⁴ აღნიშნული პრინციპი საჭიროა მედიაციის, როგორც დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის სიცოცხლისუნარიანი ფორმის, გადარჩენისა და განვითარებისთვის,⁵ რადგან მხარეთათვის მედიაციის ერთ-ერთი ყველაზე მიმზიდველი ასპექტი სწორედ ის საიდუმლო და კონფიდენციალური გარემოა, რომელშიც მიმდინარეობს მოლაპარაკებები.⁶

წარმატებული მედიაციის პროცესი ეფუძნება მედიატორსა და მხარეებს შორის ჩამოყალიბებულ სწორ ურთიერთობას, რომელიც არ ჩამოყალიბდება, თუ მხარეები არ იქნებიან ბოლომდე გულწრფელნი, რასაც საბოლოოდ მივყავართ კონფიდენციალურობამდე.⁷ ამ პრინციპის გარეშე მხარეებს არ ექნებათ „თანამშრომლობის“ სურვილი,⁸ რისი საფუძველიც იქნება შიში, რომ მოლაპარაკებების პროცესში მათ მიერ გამოქვავებული ინფორმაცია შესაძლებელია გამოყენებული იყოს მათ წინააღმდეგ, თუ საქმე განსახილველად გადაეცემა სასამართლოს.⁹ კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვაში კი გადამწყვეტ როლს თამაშობს მედიატორი, როგორც ნეიტრალური პირი, რომელმაც უნდა მოიპოვოს მხარეთა ნდობა და, აგრეთვე, გაუჩინოს მათ ნდობა საკუთრივ პროცესის მიმართ. სწორედ ეს ფაქტორები განაპირობებს სათაურში აღნიშნული საკითხების აქტუალობას ისევე, როგორც მათი განხილვისა და გამოკვლევის აუცილებლობას. ამ ყველაფერს ემატება ის ფაქტიც, რომ თვითონ მედიაცია ქართულ საკანონმდებლო რეალობაში ჯერ კიდევ სიახლეს წარმოადგენს¹⁰ და მასთან დაკავშირებული კონფიდენციალურობის საკითხი საჭიროებს დახვეწას.

სტატიაში წარმოდგენილია სხვადასხვა ქვეყნის კანონმდებლობების, აქტებისა და საქართველოს კანონმდებლობის, ასევე, მედიაციის შესახებ კანონის შედარებითი ანალიზი. რაც შეეხება სტრუქტურას, პირველ რიგში, განვიხილავთ კონფიდენციალურობის პრინციპის საზღვრებს მედიაციის პროცესში, რათა გავარკვიოთ, თუ კონკრეტულად რა მოცულობით და რა სახის ინფორმაციაზე უნდა გავრცელდეს ამ პრინციპის

³ Burnley R., Lascelles G., Mediator Confidentiality - Conduct and Communications, 2004, 1; Mehta A., Resolving Environmental Disputes in Hush-Hush World of Mediation: A Guideline of Confidentiality, Georgetown Journal of Legal Ethics, Vol.10, №3, 1997, 522-523.

⁴ Reichart K., Confidentiality in International Mediation, Dispute Resolution Journal, January, 2005, 60, მითითებულია: Arthur J. K., Confidentiality and Privilege in Mediation, Australian Alternative Dispute Resolution Law Bulletin, November, 2015, 91.

⁵ Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 307-308, <<https://scholarship.law.missouri.edu/cgi/viewcontent.cgi?referer=https://www.google.com/&httpsredir=1&article=1223&context=jdr>> [15.11.2019].

⁶ Bergin P. A., The Global Trend in Mediation: Confidentiality and Mediation in Complex Commercial Disputes, 2014, 8, <http://www.supremecourt.justice.nsw.gov.au/Documents/Publications/Speeches/2015%20Speeches/Bergin_20140320.pdf> [15.11.2019].

⁷ Macmillan R., A Practical Guide for Mediators, Macmillan, Macmillan Keck, Attorneys & Solicitors, 2012, 22, <<http://www.macmillankeck.pro/media/pdf/A%20Practical%20Guide%20for%20Mediators.pdf>> [15.11.2019].

⁸ Burnley R., Lascelles G., Mediator Confidentiality - Conduct and Communications, 2004, <https://www.cedr.com/library/articles/Mediator_confidentiality_SJBerwin.pdf> [15.11.2019].

⁹ Arthur J. K., Confidentiality and Privilege in Mediation, Australian Alternative Dispute Resolution Law Bulletin, November, 2015, 91, <https://svensonbarristers.com.au/wp-content/uploads/2017/07/Confidentiality_and_Privilege_in_Mediation_Australian_perspective.final_.pdf> [15.11.2019]; Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 310; Peterson A. L. H., Substantive Law Clash: An Inquiry into the Impact of In Re Marriage of Kieturakis on California's Confidentiality Law, Pepperdine Dispute Resolution Law Journal, Vol. 8, №1, 2007, 199 - მითითებულია: ედოშვიდი ნ., კონფიდენციალურობის პრინციპის მნიშვნელობა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2013“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2014, 14; Bosnak J. M., Confidentiality and Privilege in Mediation, 2002, 1.

¹⁰ ბეჩაძე ს., კონფიდენციალურობის დაცვის სპეციფიკა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 61.

მოქმედება. შედგომ, ვისაუბრებთ იმ პირებზე, ვისაც ევალეზა კონფიდენციალურობის დაცვა მედიაციის პროცესში და ყურადღებას გავამახვილებთ მედიატორის როლზე აღნიშნული ვალდებულების დაცვაში, რისთვისაც მოვიშველიებთ სხვადასხვა ქვეყნის პრაქტიკასა და მოვიყვანთ შესაბამის მაგალითებს. ყოველი თავის ბოლოს, შუალედური დასკვნის სახით გაკეთდება ერთგვარი შეჯამება, ხოლო საბოლოოდ, შემუშავდება სრულყოფილი და დასრულებული დასკვნა, სადაც თავს მოიყრის როგორც სარეკომენდაციო სახის რჩევები, არსებული ხარვეზების გამოსასწორებლად, ისე სტატიაში მოცემული ყველა ხაზგასასმელი ინფორმაცია.

სტატიის მიზანია, კონფიდენციალურობის პრინციპის მოქმედების ფარგლების გამოკვლევა და მედიატორის როლის მნიშვნელობის განსაზღვრა აღნიშნული პრინციპის დაცვაში, აგრეთვე იმგვარი რეკომენდაციების შემუშავება, რომლებიც განაპირობებენ კონფიდენციალურობის პრინციპის სწორ ფორმალიზებასა და თავად მედიაციის პროცესის შემდგომ სრულყოფას.

2. კონფიდენციალურობის პრინციპის საზღვრები

სავარაუდოა, რომ მედიაციის ტრენინგების დროს ყველაზე ხშირად გამოიყენება სიტყვა „კონფიდენციალური“.11 ეს ბუნებრივია, რადგან სწორედ კონფიდენციალური გარემო ხდის მხარეს გულწრფელს, ხოლო შეთანხმებას - სამართლიანს. თუ მხარეს ეცოდინება, რომ პროცესში გამჟღავნებული ინფორმაცია არ არის კონფიდენციალური, მან შეიძლება თავი შეიკავოს სამართლიანი შეთანხმებისთვის საჭირო ინფორმაციის მიწოდებისგან.12 ვინაიდან მედიაციაში ორი ადამიანი, რომლებმაც თავიანთი გამოცდილებიდან იციან, რომ არ უნდა ენდონ ერთმანეთს, ინფორმაციის სახით უახლოეს მტერს აწვდიან თავიანთი ემოციური და ფინანსური მდგომარეობის საზიანო ინსტრუმენტს.13 მაგრამ რამდენად შორს უნდა წავიდეს ამ კონფიდენციალურობის საზღვრები?

2.1. კონფიდენციალურობის ქართული მოწესრიგება

„მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლი განამტკიცებს კონფიდენციალურობის ვალდებულებას.14 მიუხედავად იმისა, რომ საკანონმდებლო დონეზე საკითხის რეგულირება ითვალისწინებს რა, როგორც მედიაციის პროცესზე, ასევე, ფაქტზე მედიაციის მიმდინარეობის შესახებ კონფიდენციალურობის დაცვას,15 აწესებს აღნიშნული პრინციპის მიმართ კონკრეტულ შეზღუდვებს. ეს კი ნიშნავს იმას, რომ ქართულ საკანონმდებლო სინამდვილეში კონფიდენციალურობის პრინციპი არ არის აბსოლუტური.16 ვინაიდან აღნიშნულ პრინციპთან დაკავშირებით, საქართველოს, როგორც თეორიული, ისე პრაქტიკული გამოცდილება მწირია, საინტერესო და სასარგებ-

11 Heather A., Confidentiality a Guide for Mediators, January, 2013, <<https://www.cedr.com/articles/?item=Confidentiality-a-guide-for-mediators>> [15.11.2019].

12 მაისუხაძე თ., თვითგამორკვევისა და კონფიდენციალურობის პრინციპთა ურთიერთმიმართება მედიაციის ეთიკური ურღვეობის უზრუნველყოფის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 167.

13 Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 310.

14 საქართველოს კანონი „მედიაციის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 18/09/2019, მე-6 და მე-10 მუხლები.

15 კადანდაძე ე., კონფიდენციალურობის პრინციპი მედიაციის პროცესში და ქართული საკანონმდებლო რეალობა, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 35-36.

16 შეად. ყანჩაშვიდი ნ., მედიაციის პროცესში ადვოკატის მიერ კლიენტის საუკეთესო ინტერესის დაცვისა და თვითგამორკვევის პრინციპთა ურთიერთმიმართება, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 185.

ლო იქნება ისეთი ქვეყნების მიდგომების განხილვა, სადაც მედიაციის ინსტიტუტი უფრო მეტად არის განმტკიცებული.

2.2. კონფიდენციალურობის ჩარჩოები საზღვრებს გარეთ

ამერიკის შეერთებული შტატებში მედიაციის პროცესში კონფიდენციალურობის დაცვას იმთავითვე დიდ მნიშვნელობას ანიჭებდნენ, რადგან კარგად იყო გააზრებული მედიატორსა და მხარეებს შორის ნდობის არსებობის მნიშვნელობა.¹⁷ აქედან გამომდინარე, ფედერალური და შტატის სტატუტებით, მედიაციის პროცესში შექმნილი და წარმოდგენილი მტკიცებულებები, როგორც წესი, დაცულია გასაჯაროებისგან, მათ შორის, სასამართლო პროცესზე მათი გამოყენებისგან.¹⁸

მედიაციის უნიფიცირებული აქტით (UMA) დანვრილებით არ არის მონესრიგებული კონფიდენციალურობის საზღვრები.¹⁹ აშშ-ში კონფიდენციალურობის პრინციპის საზღვრებთან დაკავშირებით არსებობს ორი ძირითადი მიდგომა.²⁰ ვაშინგტონის მედიაციის პროგრამა, განსხვავებით კალიფორნიის შტატის მიერ დამკვიდრებული გზისგან, უპირატესობას ანიჭებს მხარეთა ხელშეკრულებას მაშინ, როდესაც კალიფორნიის შტატი სასამართლოს პროცესზე მედიაციის პროცესზე გამჟღავნებულ ინფორმაციას მტკიცებულებად არ ცნობს.²¹ ვაშინგტონის სამართლის სკოლის ასოცირებული პროფესორი, ალან კირტლი მიუთითებს, რომ მედიაციის უნიფიცირებული აქტი ძირითადად მხარეებს ანიჭებს კონფიდენციალურობის ფარგლების განსაზღვრის უფლებას.²² კონფიდენციალურობა იმდენად მნიშვნელოვანია მედიაციის ფუნდამენტური სტრუქტურისთვის, რომ სასამართლოები განსახილველად არ იღებენ ისეთ საქმეებს, რომლის ფარგლებშიც მხარეები არღვევენ კონფიდენციალურობის შეთანხმებას.²³

რაც შეეხება კონფიდენციალურობის დაცვის საკითხს, ჩეხეთის რესპუბლიკაში, კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვის ვალდებულება მოიცავს ყველა იმ ფაქტს, რომელიც მედიატორისთვის გახდა ცნობილი პროცესის მიმდინარეობისას. განსხვავებით მედიატორისგან, პროცესის მხარეები ამ ვალდებულებით იზღუდებიან მხოლოდ მათ შორის დადებული სამედიაციო შეთანხმებით და არა კანონით.²⁴ ხოლო მედიატორის მიერ აღნიშნული ვალდებულების დარღვევაზე ქვემოთ უფრო ვრცლად გვექნება საუბარი.

რა მოცულობით უნდა იყოს კონფიდენციალურობა დაცული ავსტრალიაში? უნდა აღინიშნოს, რომ აქ მედიაციის უმნიშვნელოვანესი პრინციპები საერთო სამართლის ნაყოფია.²⁵ კონფიდენციალურობის პრინციპის საფუძველი არის კონტრაქტი კონფიდენციალურობის უფლებები და ვალდებულებები წესრიგდება სამედიაციო შეთანხმე-

¹⁷ *წუდაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 107.

¹⁸ Uniform Mediation Act, Section 2.1, <<http://www.mediate.com/articles/umafinalstyled.cfm>> [15.11.2019], მითითებულია: *წუდაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 107.

¹⁹ Uniform Mediation Act, Section 8, <<http://www.mediate.com/articles/umafinalstyled.cfm>> [15.11.2019].

²⁰ *წუდაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო-ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 108.

²¹ იქვე.

²² *Kirtley A.*, Users Guide to Washington's Uniform Mediation Act, მითითებულია: The Misconception of Confidentiality Under the Uniform Mediation Act, 2016, <<http://www.philipmediation.com/blog/the-misconception-of-confidentiality-under-the-uniform-mediation-act>> [15.11.2019].

²³ *J. Michael Hand v Walnut Valley Sailing Club*, Case №11-3228 (Tenth Circuit, April 4, 2012), მითითებულია: 2, <<http://www.undergradatelibrary.org/system/files/139.pdf>> [15.11.2019].

²⁴ *Leynseele P. V., Doležalová M.*, Confidentiality in Mediation, July, 2012, 2, <https://www.cak.cz/assets/mlcentlivost-v-mediaci_aj.pdf> [15.11.2019].

²⁵ *Bergin P. A.*, The Global Trend in Mediation: Confidentiality and Mediation in Complex Commercial Disputes, March, 2014, 7.

ბით, მაგრამ ასევე, სტატუტით, საერთო სამართლით და მისი პრინციპებით.²⁶ სამედიაციო შეთანხმებაში კონფიდენციალურობის დაცვის მავალდებულებელი პირობა ისეთივე ძალის მქონე, ანუ განხორციელებადი იქნება, როგორც ამ შეთანხმების სხვა დანარჩენი პირობები.²⁷ პირველ რიგში, ეს დამოკიდებულია თავად მხარეთა შორის დადებულ კონტრაქტზე ისევე, როგორც შესაბამის კანონმდებლობასა და სამართლიან პრინციპებზე.²⁸ პროცესის ნებისმიერ მხარეს და, აგრეთვე, მედიატორსაც შეუძლია კონფიდენციალურობის პირობის ამოქმედება.²⁹ ზოგადად, სასამართლოებიც თამაშობენ გარკვეულ როლს ამ პრინციპის დაცვაში, გარდა იმ შემთხვევისა, როდესაც აუცილებელია ჩვენების მიცემა მართლმსაჯულების ინტერესების უზრუნველსაყოფად.³⁰ სწორედ ასე გამოიყურება ავსტრალიისეული კონფიდენციალურობის საზღვრები.

ვინაიდან ქართული კანონმდებლობა მიეკუთვნება კონტინენტური ევროპის, კერძოდ, გერმანული სამართლის ჯგუფს, მიზანშეწონილი იქნება აღნიშნული საკითხის მიმართ გერმანული მიდგომის განხილვა. მედიაციის კონფიდენციალურობა უმნიშვნელოვანეს საკითხს წარმოადგენს გერმანიის კანონმდებლობაშიც. მედიაციის აქტის მე-4 (1) მუხლით, მედიაციის პროცესში მონაწილე ნებისმიერი პირი (მათ შორის სამედიაციო ცენტრის ის თანამშრომლები, რომელთაც შეეხება აქვთ საქმის მასალებთან) ვალდებულია, მედიაციის პროცესში მისთვის გამჟღავნებული ინფორმაცია კონფიდენციალურად დაიცვას.³¹ გერმანული კანონმდებლობა მიყვება ევროპული რეგულაციების მე-7 მუხლს,³² შესაბამისად, კონფიდენციალურობის ვალდებულებას მონაწილე პირებზე არ ავრცელებს იმ შემთხვევაში თუ:

- შეთანხმების აღსრულება საჭიროებს ამას;
- საჯარო წესრიგი მოითხოვს ამას, განსაკუთრებით მაშინ, როდესაც საქმე ეხება ბაშვის ინტერესების დაცვას ან ადამიანის ფიზიკურ ან ფსიქოლოგიურ მდგომარეობას;
- ფაქტები წარმოადგენს საყოველთაოდ ცნობილ ინფორმაციას ან აღარ არსებობს ლეგიტიმური ინტერესი მათი კონფიდენციალურად შენახვისა.³³

საინტერესოა ავსტრიის საკანონმდებლო მონესრიგება. იგი პიონერია ევროპულ სახელმწიფოებს შორის, რომელმაც მედიაციის კანონი მიიღო.³⁴ ავსტრიის მედიაციის აქტი ძალაში 2004 წლის პირველ იანვარს შევიდა.³⁵ მედიაციის პროცესის განმავლობაში მოპოვებული ინფორმაცია დაცულია სამოქალაქო და სისხლის სამართლის პროცესზე გამჟღავნებისაგან ნებისმიერი გარემოების დროს, გარდა საჯარო წესრიგის დარღვევის შემთხვევებისა.³⁶ ინფორმაციის გასაჯაროება, ასევე, დამოკიდებულია მხარეთა ნებართვაზე.³⁷ კონფიდენციალურობა მხარეთა ნებაყოფლობით პროცესში მონაწილეო-

²⁶ Arthur J.K., Confidentiality and Privilege in Mediation, Australian Alternative Dispute Resolution Law Bulletin, November, 2015, 91.

²⁷ იქვე.

²⁸ იქვე.

²⁹ Arthur J. K., Confidentiality and Privilege in Mediation, Australian Alternative Dispute Resolution Law Bulletin, November, 2015, 91.

³⁰ იქვე.

³¹ წუდაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 58.

³² იქვე, 59.

³³ Carle D. H., A Comparative Analysis of Mediation by Examinations and Critique of the Theory and Practice thereof in Germany, Scotland and Switzerland, University of Glasgow, 2015, 82.

³⁴ წუდაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 72.

³⁵ Filler A. E., Commercial Mediation in Europe, Kluwer Law International, Alphen Aan Den Rijn, 2012, 402.

³⁶ Espilugus C., Iglesias J. L., Palao G., Civil and Commercial Mediation in Europe: National Mediation Rules and Procedures, Vol. I, Intersentia, Cambridge, 2013, 21, მითითებულია: წუდაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო-ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 77.

³⁷ Rechberger W. H., Mediation in Austria, Ritsumeikan Law Review, №32, 2015, 64.

ბასთან და მედიატორის ნეიტრალურობასთან ერთად ავსტრიული მედიაციის უმნიშვნელოვანეს საფუძველს წარმოადგენს.³⁸

2.3. EU DIRECTIVE - 2008/52/EC

რას ვიცავთ, როდესაც გვსურს კონფიდენციალურობის უზრუნველყოფა მედიაციის პროცესში?

ევროპარლამენტის დირექტივა 2008/52/EC ავალდებულებს ხელშემკვრელ მხარეებს დაიცვან კონფიდენციალურობის პრინციპი და არ გაასაჯაროონ ინფორმაცია, თუ ამაზე თავად მხარეები არ შეთანხმდებიან, სხვა შემთხვევაში აღნიშნული ინფორმაციის წარდგენა, მტკიცებულების სახით, დაუშვლებია სამოქალაქო და კომერციულ პროცესზე ან არბიტრაჟზე, გარდა იმ შემთხვევისა, თუ საქმე ეხება საჯარო წესრიგის დარღვევას, კონკრეტულად, ბავშვთა საუკეთესო ინტერესების დაცვას ან ადამიანისთვის ფიზიკური და ფსიქოლოგიური ზიანის თავიდან აცილებას ან მნიშვნელოვანია სამედიაციო შეთანხმების აღსრულებისათვის. პირველი პარაგრაფი არ ზღუდავს წევრ სახელმწიფოებს, გაატარონ უფრო მკაცრი რეგულაციები კონფიდენციალურობის პრინციპის დასაცავად.³⁹

მაშინ, როდესაც ევროპული სახელმწიფოების უმრავლესობის კანონმდებლობა, გარდა დანიისა,⁴⁰ თანხვედრაშია ევროდირექტივასთან, ევროდირექტივა აწესებს მინიმალურ სტანდარტს კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვასთან დაკავშირებით,⁴¹ რაც შეიძლება მიჩნეულ იქნეს არასაკმარისად. ვინაიდან ევროდირექტივის მითითება ზოგადია, ხოლო წევრი სახელმწიფოების მოქმედი კანონმდებლობები განსხვავდება ერთმანეთისგან, შესაბამისად, განსხვავდება კონფიდენციალურობის ვალდებულების დარღვევიდან გამომდინარე შედეგებიც. ამას ის უფრო ართულებს, რომ ევროდირექტივა ხელშემკვრელ სახელმწიფოებს უფლებას აძლევს თავად დაადგინონ მედიაციის მოთხოვნები აღნიშნულ პრინციპთან დაკავშირებით.⁴²

სამწუხაროდ, ევროდირექტივა ზემოთ დასმულ კითხვას პასუხს სრულად ვერ სცემს.

2.4. პირველი შუალედური დასკვნა

შედარებითსამართლებრივი კვლევის შედეგად წარმოჩნდა, რომ 2008 წლის ევროდირექტივის წევრი სახელმწიფოები (გერმანია, ჩეხეთის რესპუბლიკა, ავსტრია) აშშ-სთანა და ავსტრალიასთან ერთად, არ იცნობენ კონფიდენციალურობას, როგორც აბსოლუტურ პრინციპს. როგორც დაინახეთ, „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონით უფრო დეტალურად და კონკრეტულად არის მოწესრიგებული ის გარემოებები, რომლებიც საფუძველად ედება მედიაციის პროცესში მიღებული ინფორმაციის გამჟღავნებას.⁴³ კონფიდენციალურობის პრინციპი, თავისი არსიდან გამომდინარე, წარმოად-

³⁸ Steffek F., Mediation in the European Union: An Introduction, June 2012; მითითებულია: Rechberger W. H., Mediation in Austria, Ritsumeikan Law Review, №32, 2015, 64.

³⁹ Directive 2008/52/EC of The European Parliament and of The Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters, Official Journal of the European Union, May, 2008, Article 7, 7.

⁴⁰ იქვე, 30.

⁴¹ იქვე, 23.

⁴² Morek R., Nihil silentio utilius: confidentiality in mediation and its legal safeguards in the EU Member States, October, 2013, <<https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-013-0317-9>> [15.11.2019].

⁴³ საქართველოს კანონი „მედიაციის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 18/09/2019, მე-6 და მე-10 მუხლები.

გენს მხარეთა მიერ შეთანხმების მიღწევის მნიშვნელოვან სტიმულს.⁴⁴ მედიაციისამდის, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ ვრცელდება სტანდარტი, რომ დაცულია კონფიდენციალურობის პრინციპებით, იქნება ეს პროცესში გაჟღერებული ინფორმაცია თუ გაცვლილი მტკიცებულებები, ანუ ეს ყველაფერი არ არის ხელმისაწვდომი, თუმცა არსებობს მთელი რიგი გამონაკლისები.⁴⁵ ვფიქრობთ, რომ, რადგან მედიაციის ხიბლი სწორედ კონფიდენციალურობაშია, აღნიშნული პრინციპიდან გამონაკლისის დაშვება მხოლოდ თანაზომიერების პრინციპის მკაცრი შემოწმებით უნდა მოხდეს, რათა არ შეიზღუდოს მედიაციის მონაწილეთა კანონიერი ინტერესები.

3. მედიაცია როგორც სამართლებრივი აღსარება

ლათინური გამონათქვამი „Nihil Silentio Utilus” ხშირად არასწორად არის ინტერპრეტირებული, როგორც „სიჩუმე არის უსარგებლო”, მაშინ, როდესაც მას რეალურად საწინააღმდეგო მნიშვნელობა აქვს - „არაფერია იმაზე მეტად სასარგებლო, ვიდრე სიჩუმე”.⁴⁶

ჩვენი სტატიის მიზნებიდან გამომდინარე, მედიაციის პროცესში კონფიდენციალურობის პრინციპის საზღვრების განხილვასთან ერთად მნიშვნელოვანია, იმის გარკვევა, თუ ვინ არ უნდა გადაკვეთოს ეს საზღვრები და დაიცვას სიჩუმე. მიუხედავად იმისა, რომ მედიაციის პროცესი არ არის საჯარო, პირთა გარკვეულ ჯგუფს მაინც აქვს წვდომა მედიაციის პროცესში მიმდინარე დისკუსიის შინაარსზე.⁴⁷ ეს ჯგუფი მოიცავს: მხარეებს, მედიატორებს, მრჩეველებს, ექსპერტებს, მოსამარ-თლებს (სასამართლო მედიაციის ან მედიაციის ინფორმაციის სასამართლოში გამჟღავნების შემთხვევაში), აგრეთვე, დამატებით პერსონალს (ასისტენტები, თარჯიმნები და სხვა).⁴⁸ მედიაციის პროცესში კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვა, შესაბამისად, ძირითადად ევალებათ შემდეგ პირებს: მხარეებს, მესამე პირებსა და მედიატორს. მედიატორზე, როგორც კონფიდენციალურობის პრინციპის დარაჯზე, უფრო მეტად იქნება ყურადღება გამახვილებული.

3.1. მედიაციის პროცესის მხარეები

ევროპული დირექტივის მე-7 არტიკლის სიტყვასიტყვითი განმარტებით, კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულება ვრცელდება მედიატორსა და მედიაციის პროცესის ადმინისტრაციაზე, თუ მხარეები სხაგვარად არ შეთანხმდებიან.⁴⁹ აქედან გამომდინარე, დირექტივა მხარეთა მიერ კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვაზე არც პირდაპირ და არც ირიბად არ მიუთითებს. როგორც გერმანიაში, ასევე ავსტრიაშიც, აღნიშნული პრინციპის დაცვა ძირითადად და დეტალურად წესრიგდება მხარეთა შორის დადებული ხელშეკრულებით.

⁴⁴ Wilson J., Confidentiality in Mediation: What is actually Confidential?, April, 2017, <<http://bakerlove.com.au/confidentiality-mediation-actually-confidential/>> [15.11.2019].

⁴⁵ ყანდაშვილი ი., საქართველოში მედიაციის მაგალითზე დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის სასამართლო და არასამართლო ფორმები, 2018, 77, <http://press.tsu.ge/data/image_db_innova/Kandashvili%20lrakli.pdf> [15.11.2019].

⁴⁶ Morek R., Nihil silentio utilius: confidentiality in mediation and its legal safeguards in the EU Member States, October, 2013, <<https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-013-0317-9>> [15.11.2019].

⁴⁷ ბეჩაძე ს., კონფიდენციალურობის დაცვის სპეციფიკა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 60; ასევე, აგეიშვილი ქ., კონფიდენციალურობის როლი მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 54-55.

⁴⁸ იქვე, 60-61.

⁴⁹ Directive 2008/52/EC of The European Parliament and of The Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters, Official Journal of the European Union, May, 2008, Article 7, 7.

UNCITRAL მოდელური კანონი დირექტივასთან შედარებით უფრო ფართო მიდგომას ამკვიდრებს.⁵⁰ ის აწესებს არა მარტო მხარეთა მიერ კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულებას, არამედ ჩამონათვალში მათ მედიატორზე წინ აყენებს.⁵¹

რაც შეეხება საქართველოს კანონმდებლობას, მნიშვნელოვანია საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 187⁸ მუხლი, რომლის მიხედვითაც, კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვა ევალუბათ როგორც მედიაციის პროცესის მხარეებს, ასევე, მედიაციის წარმმართველ მედიატორსაც, თუ მხარეები სხვაგვარად არ შეთანხმდებიან.⁵² „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონი, ასევე, ხაზს უსვამს მედიაციის პროცესის მონაწილეთა მხრიდან ინფორმაციის გამჟღავნების დაუშვებლობას სასამართლო ან საარბიტრაჟო წარმოების, ან დავის სხვა ნებისმიერი სახით განხილვის პროცესში, თუ კანონით სხვა რამ არ არის დადგენილი.⁵³ კანონით დადგენილი გამონაკლისები, როგორც ზემოთ აღვნიშნეთ, ასევე, მოწესრიგებულია კანონის მე-10 მუხლით.

მიუხედავად იმისა, რომ მედიაციის პროცესამდეც შეიძლება მხარეთათვის ცნობილი იყოს ერთმანეთის საზიანო ინფორმაცია, მედიაციის პროცესმა ისინი მაინც მკაცრად უნდა შებოჭოს კონფიდენციალურობის ვალდებულებით. დაგვეთანხმებით, რომ მონაწილე მხარისთვის ნეიტრალურ მედიატორზე მეტად უფრო დიდ საფრთხეს მეორე მხარე წარმოადგენს, რომლის მიმართაც ნდობა არ გააჩნია. მედიაციის პროცესის წარმატება პირდაპირ კავშირშია გულწრფელობასთან, გულწრფელობა კი ემყარება ნდობას. ასეთ მხარეებს შორის ნდობის ჩამოყალიბება კი წარმოუდგენელია კონფიდენციალურობის პრინციპის მყარი ინსტიტუტის გარეშე. მედიაციის პროცესის მხარეს კანონმდებელი უნდა უქმნიდეს იმის გარანტიას, რომ მედიაციის პროცესის მიმდინარეობისას გამჟღავნებული ინფორმაცია მკაცრად დაცული იქნება. სწორედ ამიტომ, ვფიქრობთ, რომ უკეთესი იქნება, როგორც საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსით, ასევე „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონით მხარეთა მხრიდან კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვის ვალდებულების უფრო დეტალურად მოწესრიგება.

3.2. მესამე პირები

მესამე პირთა ჯგუფს მიეკუთვნებიან ჩვენ მიერ ზემოთ ჩამოთვლილი პირები, კერძოდ: ექსპერტები, მრჩეველები, მოსამართლეები (სასამართლო მედიაციის დროს) და დამატებითი პერსონალი. აღნიშნულ საკითხს ყურადღებას აქცევს არაერთი ქვეყნის კანონმდებლობა, კერძოდ, ბულგარეთში კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვის ვალდებულება ეკისრება „მედიაციის პროცესის ყველა მონაწილეს“.⁵⁴ „მედიაციის შესახებ“ ხორვატიის 2011 წლის კანონის მიხედვით, კონფიდენციალურობის ძირითადი რეგულაციების, არტიკლის 14 (1) და (2), ადრესატი არის მედიატორი, თუმცა იგივე წესები, ამავე არტიკლის მე-3 ნაწილით, „თანაბრად მიემართება პროცესის მხარეებსა და ნებისმიერ პირს, რომელიც მონაწილეობს მედიაციის პროცესისში განურჩევლად სტატუსისა“.⁵⁵

⁵⁰ ბეჩაძე ს., კონფიდენციალურობის დაცვის სპეციფიკა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 61.

⁵¹ UNCITRAL მოდელური კანონის მე-10.1, მითითებულია: ბეჩაძე ს., კონფიდენციალურობის დაცვის სპეციფიკა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 60.

⁵² საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 14/11/1997, 187⁸ მუხლი.

⁵³ საქართველოს კანონი „მედიაციის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 18/09/2019, მე-6 და მე-10 მუხლები.

⁵⁴ Morek R., Nihil silentio utilius: confidentiality in mediation and its legal safeguards in the EU Member States, October, 2013, <<https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-013-0317-9>> [15.11.2019].

⁵⁵ Mediation Act, General Provision, 2011, Article 14.1, 14.2, 14.3, <<https://www.hgk.hr/documents/mediationact586b9f6251f81.pdf>> [15.11.2019].

მნიშვნელოვანია ის გარემოება, რომ ევროპული დირექტივის ერთ-ერთი წევრი სახელმწიფო, კერძოდ, პოლონეთი, მხარეებს შეთანხმების საფუძველზე, უფლებას აძლევს, გაათავისუფლონ მედიატორი და, აგრეთვე, პროცესთან დაკავშირებული ნებისმიერი სხვა პირი კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვის ვალდებულებისაგან.⁵⁶

„მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მიხედვით, მედიაციის პროცესში არსებული ინფორმაცია არ შეიძლება გამოყენებულ იქნეს პროცესის მონაწილეების მხრიდან.⁵⁷ აუცილებელია, რომ სიტყვა „მონაწილე“ არ გავიგოთ ვიწროდ და მასში არ მოვიაზროთ მხოლოდ პროცესის მონაწილე მხარეები და პროცესის წარმართველი მედიატორი, არამედ იგი ფართოდ უნდა იქნეს განმარტებული და უნდა მოიცავდეს მესამე პირებსაც, ვინაიდან კონფიდენციალურობის პრინციპის დამრღვევი იქნება მედიატორი, მხარე თუ მესამე პირი, ზიანი მაინც დადგება.⁵⁸

3.3. მედიატორი

მაშინ, როდესაც სასამართლოები ეძებენ ვერდიქტს, მედიატორები ეძებენ შეთანხმებას; სასამართლოები უბრალოდ იკვლევენ ფაქტებს, მედიატორი კი რეალურ პოზიციებისა და ინტერესებს; სამართალწარმოება მოითხოვს მტკიცებულებათა საჯაროობას, ხოლო მედიაციის ეფექტიანობა ემყარება კონფიდენციალურობას.⁵⁹

მიუხედავად იმისა, რომ მედიაციის პროცესში შეთანხმება აბსოლუტურად დამოკიდებულია მხარეთა ნებაზე და მედიატორი თვითონ არ იღებს გადაწყვეტილებას, იგი მაინც დიდ როლს თამაშობს აღნიშნული შეთანხმების მიღწევაში. მედიატორისთვის დააკისრებული გარკვეული ეთიკური ვალდებულებები უზრუნველყოფს პროცესის ეფექტიანობასა და პოპულარიზებას. ვინაიდან მედიაციის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი და ნაცნობი ფაზა არის მედიატორის გაცნობითი სიტყვა, მხარეებს კონფიდენციალურობის პრინციპის ცნება და არსი განემარტებათ სწორედ დაწყებით ეტაპზე. იმისათვის, რომ მედიაციის პროცესი იყოს წარმატებული, მედიატორი მხარეებს უნდა დაეხმაროს მათი ინტერესების გაანალიზებაში, დაანახოს მათ ის რეალური არჩევანი, რაც მათ წინაშე დგას და შესთავაზოს რაც შეიძლება მეტი გამოსავალი და გზა მათი დავის გადასაწყვეტად. ეს ყველაფერი კი, პირველ რიგში, ეფუძნება მედიატორსა და მხარეებს შორის წარმოშობილ სწორ ურთიერთობას,⁶⁰ რომელიც არ ჩამოყალიბდება, თუ მხარეები ბოლომდე არ მიენდობიან მედიაციის პროცესს, რასაც საბოლოოდ მიყვარათ კონფიდენციალურობამდე.⁶¹ ვინაიდან, მხარეთა შეთანხმება და მედიაციის ეფექ-

⁵⁶ The Code of Civil Procedure, Poland, November, 1964, Article 1834, < <https://www.global-regulation.com/translation/poland/7049655/act-of-17-november-1964%252c-the-code-of-civil-procedure.html> > [15.11.2016].

⁵⁷ საქართველოს კანონი „მედიაციის შესახებ“, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 18/09/2019, მე-10 მუხლის მე-2 ნაწილი.

⁵⁸ იხ. ჩიგაშვიდი ნ., მედიაციის ეთიკის რეგულირების ფარგლები და ეთიკის სტანდარტით ბოჭვის ადრესატები, „სამართლის ჟურნალი“, თსუ-ის გამომცემლობა, №1, 2016, 42.

⁵⁹ Freedman L. R., Prigoff M. L., Confidentiality in Mediation: The Need for Protection, Journal on Dispute Resolution, Vol. 2:1, 1986, 45.

⁶⁰ შეად. დეონიძე ი., ნუცუბიძე მ., სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტის თავისებურება ქართულ სამართალში და მისი განვითარების პერსპექტივა, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწდეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 94-95.

⁶¹ Macmillan R., A Practical Guide for Mediators, Macmillan, Macmillan Keck, Attorneys & Solicitors, 2012, 22, <<http://www.macmillankeck.pro/media/pdf/A%20Practical%20Guide%20for%20Mediators.pdf>> [15.11.2019]; Roberts M. M., Mediation in Family Disputes, Ashgate Publishing Ltd., Burlington, 2014, 183, მითითებულია: წუღაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 18.

ტიანობა ემყარება კონფიდენციალურობის პრინციპს,⁶² აღნიშნული პრინციპის დაცვა მედიატორის ეთიკურ ვალდებულებებს შორის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანია.

არსებობს ორი მიზეზი იმისა, თუ რატომ არის კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულება მედიატორის როლის კრიტიკული ასპექტი: პირველი ეხება ლეგალურ პასუხისმგებლობას, ხოლო მეორეს მიხედვით, აღნიშნული პრინციპი სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია შედეგიანი სამედიაციო გარემოსთვის.⁶³ აუცილებელია, მედიაციის პროცესის დაწყებისთანავე განიმარტოს, რომ არანაირი ინფორმაცია არ შეიძლება იქნეს გამოყენებული ნებართვის გარეშე.⁶⁴ ზემოთ აღნიშნულიდან გამომდინარე, გასაკვირი არ არის, რომ მედიატორის მიერ კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვა განმტკიცებულია არა ერთი ქვეყნის კანონმდებლობითა და პროფესიული ეთიკის ნორმებით.

აშშ-ში კონფიდენციალურობის პრინციპთან ერთად, იყენებენ მედიატორის პრივილეგიის ცნებას, რაც გულისხმობს მედიატორის უფლებას, უარი თქვას მედიაციის პროცესში მისთვის გამხელისი ინფორმაციის სასამართლოსათვის გაცნობაზე, შესაბამისად მედიატორები, როგორც იურისტები და ფსიქოლოგები, გარკვეული პრივილეგიით სარგებლობენ.⁶⁵ ამერიკის ადვოკატთა ასოციაციის მოდელური სტანდარტები მედიატორის ქცევის წესების შესახებ კონფიდენციალურობაზე მიუთითებს, რომ: „მედიატორმა უნდა დაიცვას კონფიდენციალურობა მედიაციის პროცესში მიღებულ ყველა ინფორმაციაზე, გარდა იმ შემთხვევისა, როცა მხარეები თანხმდებიან სხვაგვარად ან მისი დარღვევა მოთხოვნილია კანონმდებლობით“.⁶⁶

ზოგიერთ შემთხვევაში, მედიატორისა და მხარეთა წარმოდგენა კონფიდენციალურობის პრინციპზე შეიძლება არ დაემთხვეს ერთმანეთს. ზემოთ მითითებული კანონი აძლევს მედიატორს დისკრეციას, მხარეთა შეთანხმების შემთხვევაში, თავად გადაწყვიტოს გაასაჯაროებს თუ არა კონფიდენციალურ ინფორმაციას.⁶⁷ აღნიშნულმა შეიძლება გარკვეულ ჩიხში შეგვიყვანოს. მაგალითისთვის, როდესაც მხარეები სასამართლო პროცესზე შეთანხმების განსხვავებულ ვარიანტებს წარმოადგენენ და სურთ, რომ მედიატორი გახდეს სიმართლის არბიტრი და ჩვენება მისცეს იმასთან დაკავშირებით, თუ სინამდვილეში რაზე შეთანხმდნენ მხარეები, მედიატორს აქვს უფლება, თავად გადაწყვიტოს, გამოცხადდება თუ არა მოწმედ, მანამ სანამ სასამართლო არ დაიბარებს მას, როგორც მოწმეს.⁶⁸ თუმცა, ჯერ კიდევ 1980 წელს, საქმეზე *N.L.R.B. v. Joseph Macaluso, Inc.* მეცხრე ფედერალური ოლქის სააპელაციო პალატამ უარი თქვა მედიატორის მოწმედ გამოცხადებაზე, რათა მას მიეცა ჩვენება მხარეთა შეთანხმებაზე.⁶⁹ სასამართლომ უარი განაცხადა იმ საფუძვლით, რომ მედიატორის მიერ ჩვენების მიცემა ძირს გამო-

⁶² იხ. *ჩანგდაძე ხ.*, ადვოკატი წარმომადგენლის ეთიკური ვალდებულებები მედიაციის პროცესში (ქართული და ამერიკული მოდელის შედარებითსამართლებრივი ანალიზი), ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადეული 2018-2019“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 234-235.

⁶³ *Pollack J.*, The Importance in Confidentiality in Mediation, April, 2017, <<https://pollackpeacebuilding.com/blog/importance-confidentiality-mediation/>> [15.11.2019].

⁶⁴ *Ray L.*, Ethical Principles for a Mediator, <<https://work.chron.com/ethical-principles-mediator-12169.html>> [15.11.2019].

⁶⁵ *წუღაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 18.

⁶⁶ *Model Standards of Conduct for Mediators, Standard V (A)*, September, 2005, <https://www.americanbar.org/content/dam/aba/migrated/2011_build/dispute_resolution/model_standards_conduct_april2007.authcheckdam.pdf> [15.11.2019].

⁶⁷ იქვე, 1.

⁶⁸ *Greenberg E. E.*, Confidentiality: The Illusion and the Reality— Affirmative Steps for Lawyers and Mediators to Help Safeguard Their Mediation Communications, *New York Dispute Resolution Lawyer*, Vol. 6, №1, Spring, 2013, 11.

⁶⁹ *Brown K. L.*, Confidentiality in Mediation: Status and Implications, *Journal of Dispute Resolutions*, Issue 2, 1991, 331.

უთხრიდა მისი, როგორც ნეიტრალიტეტის გარანტის, სარწმუნოობას მომავალ მედიაციის პროცესებში.⁷⁰

გერმანიაში მედიაციის აქტის მე-4 მუხლი საკმაოდ მკაცრად ავალდებულებს მედიატორებს კონფიდენციალურობის დაცვას.⁷¹ მხოლოდ გამონაკლის შემთხვევებში შეიძლება ამ ვალდებულებისაგან მედიატორის გათავისუფლება და მხოლოდ იმ ფარგლებში, რაც აუცილებელია მორიგების მისაღწევად ან, თუ საჯარო წესრიგი აიძულებს მას ამის გაკეთებას.⁷²

ხოლო რაც შეეხება ავსტრიას, აქ კონფიდენციალურობის დაცვა მედიატორის აბსოლუტური ვალდებულებაა, მასზე მხარეებს არ აქვთ უარის თქმის უფლება.⁷³ ავსტრიაში იმ დონეზე არის გააზრებული აღნიშნული პრინციპის მნიშვნელობა, რომ მედიატორის მიერ მისი დარღვევის შემთხვევაში, პასუხისმგებლობა გათვალისწინებულია ავსტრიის სისხლის სამართლის კოდექსით. საიდუმლოების გაცემისა და კონფიდენციალურობის ვალდებულების დარღვევისთვის სანქციის სახით გათვალისწინებულია 6 თვემდე თავისუფლების აღკვეთა და 360 დღიური შემოსავლის ოდენობით ჯარიმა.⁷⁴

ჩეხეთის რესპუბლიკის მიხედვით, კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულებით კანონი მხოლოდ მედიატორს ბოჭავს; მედიატორი მხოლოდ იმ შემთხვევაში თავისუფლდება აღნიშნული ვალდებულების შესრულებისგან, როდესაც ეს საჭიროა საკუთარი თავის დაცვისთვის.⁷⁵ ჩეხეთის კანონმდებლობის მიხედვით, მედიატორს აღნიშნული ვალდებულების დარღვევისათვის შესაძლოა დაეკისროს კომპენსაცია ან მისი ქმედება შეიძლება შეფასდეს, როგორც ადმინისტრაციული გადაცდომა.⁷⁶

საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსიც და „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონიც ხაზს უსვამს მედიატორის მხრიდან კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვას, თუმცა, სამწუხაროდ, საქართველოს კანონმდებლობა არ უქმნის მედიატორს საკმარის გარანტიებს აღნიშნული პრინციპის აღსრულებისთვის. მაგალითისთვის, განვიხილოთ ისეთი შემთხვევა, როდესაც მედიატორი დაბარებულია მოწმედ სისხლის სამართლის საქმეზე. ვალდებულია თუ არა იგი, მისცეს ჩვენება მისი საქმიანობიდან გამომდინარე მიღებულ ინფორმაციაზე? საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის მიხედვით, იგი ამ ვალდებულებისგან გათავისუფლებული არ არის, ვინაიდან, მედიატორი 50-ე მუხლით გათვალისწინებულ პირთა სიაში არ შედის.⁷⁷ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი კონკრეტულ პირებს ათავისუფლებს ჩვენების მიცემის ვალდებულებისგან, რადგან აღნიშნული გამონაკლისის დაშვებით, კანონმდებელი ინტერესთა კოლიზიის ცალკეულ შემთხვევებში მართლმსაჯულების ინტერესებზე უფრო მაღლა აყენებს აღნიშნულ მუხლში მოხსენიებული პირების კანონიერ ინტერესებს.⁷⁸ მაგალითად, სასულიერო პირი გათავისუფლებულია ჩვე-

⁷⁰ *Brown K. L.*, Confidentiality in Mediation: Status and Implications, *Journal of Dispute Resolutions*, Issue 2, 1991, 331.

⁷¹ *წუდაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 59.

⁷² *Espilugus C., Iglesias J. L., Palao G.*, Civil and Commercial Mediation in Europe: National Mediation Rules and Procedures, Vol. 1, Intersentia, Cambridge, 2013, 170, მითითებულია: *წუდაძე ა.*, სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 59.

⁷³ *De Palo G., Trevor B. M.*, EU Mediation: Law and Practice, Oxford University Press, Oxford, 2012, 12.

⁷⁴ Criminal Code of The Republic of Austria, 2015, <https://www.legislationline.org/download/action/download/id/6359/file/Austria_CC_1974_am2015_de.pdf>.

⁷⁵ *Leynseele P. V., Doležalová M.*, Confidentiality in Mediation, გამომცემელი/გამოცემა, გამოცემის ადგილი, 2012, 2, <https://www.cak.cz/assets/mlcenlivost-v-mediaci_aj.pdf> [15.11.2019].

⁷⁶ იქვე, 3.

⁷⁷ საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, საქართველოს საკანონმდებლო მაცნე, 09/10/2009, 50-ე მუხლი.

⁷⁸ *თუმანიშვილი გ.*, სისხლის სამართლის პროცესი, ზოგადი ნაწილის მიმოხილვა, თბ., 2014, 58.

ნების მიცემის ვალდებულებისგან იმ გარემოებების შესახებ, რომლებიც მას გაანდეს, როგორც სასულიერო პირს.⁷⁹ სასულიერო პირისა და სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 50-ე მუხლში მოხსენიებული სხვა პირების გათავისუფლება ჩვენების მიცემისაგან გამონეულია მათი მაღალი სოციალური სტატუსით, რაც კავშირშია მათდამი საზოგადოების ნდობასთან.

3.4. მეორე შუალედური დასკვნა

ყოველივე ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ნათელია, რომ ისევე, როგორც საერთაშორისო, ასევე, ეროვნული კანონმდებლობები კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვისას დიდ მნიშვნელობას ანიჭებს მედიაციის პროცესის ყველა მონაწილის როლს.

როგორც ექიმთან, მღვდელთან, ფსიქოლოგთან ან ადვოკატთან, ასევე, მედიატორთან გამხელილი ინფორმაცია არ შეიძლება იყოს გარეშე პირებისათვის ხელმისაწვდომი.⁸⁰ მედიატორის მსგავსად, ზიანის მომტანი ინფორმაციის გამხელა პროცესში მონაწილე სხვა პირებსაც თავისუფლად შეუძლიათ. აქედან გამომდინარე, ცხადია, რომ მრავალი ქვეყნის კანონმდებლობამ კონფიდენციალურობის დაცვის ვალდებულება დააკისრა არა მხოლოდ პროცესის წარმმართველ მედიატორს, არამედ სხვა მონაწილეებსაც. მხარეებზე აღნიშნული ვალდებულება შეიძლება გავრცელდეს როგორც საკანონმდებლო, ასევე, ხელშეკრულების საფუძველზე.

მნიშვნელოვანია, რომ საქართველოს კანონმდებლობამაც დიდი ყურადღება დაუთმო მედიაციის, როგორც ინოვაციური ინსტიტუტის, კონფიდენციალურობის პრინციპის მოწესრიგებას. მაგრამ, აუცილებელია იმ ოქროს შუალედის პოვნა, რომლის მეშვეობითაც არც საჯარო წესრიგი დაზარალებდა და არც მედიატორთა კორპუსის რეპუტაცია შეილახება. ვიაზრებთ, რომ ამის გაკეთება არც თუ ისე ადვილია, მაგრამ არა - შეუძლებელი. მიგვაჩნია, მას შემდეგ, რაც უკვე მივიღეთ „მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონი, საჭიროა, გადაიხედოს არსებული საკანონმდებლო ბაზა და უცხო ქვეყნებისა და ქართული რეალობის ანალიზის საფუძველზე, გატარებული იქნეს კონფიდენციალურობის პრინციპთან დაკავშირებით ისეთი ღონისძიებები, რომელიც თავისთავად გამოიწვევს საზოგადოების ნდობას მედიაციისადმი. ხოლო თუ არ იქნება ნდობა, შესაბამისად, ნაკლებსავარაუდოა, რომ ქართულ რეალობაში მედიაცია მიაღწევს იმ წარმატებას, რომელსაც მან მიააღწია საზღვრებს გარეთ.

4. დასკვნა

წინამდებარე სტატიისა და გამოყენებულ წყაროთა გაცნობისას, კიდევ ერთხელ დავრწმუნდით იმაში, თუ რამხელა მნიშვნელობა ენიჭება მედიაციის ინსტიტუტის განვითარებისთვის კონფიდენციალურობის პრინციპის განმტკიცებას. სწორედ თავისი მნიშვნელობიდან გამომდინარე პოვა აღნიშნულმა პრინციპმა ასახვა ისეთ მნიშვნელოვან აქტებში, როგორიცაა ევროპის 2008 წლის დირექტივა და UNCITRAL მოდელური კანონი. კონფიდენციალურობის პრინციპის დასაცავად ვითვალისწინებთ რა, უცხო ქვეყნების მიდგომას, მიგვაჩნია, რომ ზღვარი გაივლოს აღნიშნულ პრინციპსა და საჯარო წესრიგს შორის. ეს საკმაოდ რთულია, რადგან ეს არის პრინციპი, რომლის ზედმეტმა შეზღუდვამ შეიძლება დაღუპოს მედიაციის ინსტიტუტი, და რომლის ზედმეტმა თავი-

⁷⁹ თუმანიშვილი გ., სისხლის სამართლის პროცესი, ზოგადი ნაწილის მიმოხილვა, თბ., 2014, 160.

⁸⁰ წურაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო-ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 18.

სუფლებამ კი შეიძლება შეიწიროს საჯარო წესრიგი. მედიაციის პროცესში კონფიდენციალურობის პრინციპის აბსოლუტურმა ხასიათმა შეიძლება ნაახალისოს დანაშაულის დაფარვა. შესაბამისად, სწორია კანონმდებლის მიდგომა კონფიდენციალურობის საზღვრებთან დაკავშირებით, ვინაიდან, მედიაცია არ უნდა იყოს ისეთი სამართლებრივი პროცესი, რომელიც ხელს შეუწყობს უკანონობას. თუმცა, როდესაც ვსაუბრობთ კონფიდენციალურობის, როგორც მედიაციის ფუნდამენტური პრინციპის, გავრცელების საზღვრებზე და ამ საზღვრებში სახელმწიფოს ჩარევაზე, აუცილებელია თანაზომიერების პრინციპის მოშველიება, რადგან კონფიდენციალურობის პრინციპის შეზღუდვა, რაც არ უნდა კანონიერი იყოს ეს, მაინც იწვევს პროცესში მონაწილე პირების ნდობის შემცირებას. თანაზომიერების პრინციპი საკანონმდებლო ხელისუფლებას ადამიანის უფლებების შეზღუდვისას გარკვეულ ჩარჩოში აქცევს.⁸¹

„მედიაციის შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-10 მუხლში ჩამოთვლილი კონფიდენციალურობის პრინციპის შეზღუდვების გამოყენებისას, უნდა შემოწმდეს თანაზომიერების პრინციპის სამივე ელემენტი: დასაშვებობა, აუცილებლობა და პროპორციულობა. სამივე ელემენტის კუმულაციურად არარსებობის შემთხვევაში, სწორი იქნება მედიაციის პროცესში მონაწილე პირთა კანონიერი ინტერესების წინა პლანზე დაყენება. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, მართლმსაჯულების ინტერესებზე მალა პროცესის მონაწილეთა კანონიერი ინტერესების დაყენება.

რაც შეეხება მედიატორს, როგორც პროცესის ნეიტრალურ მონაწილეს, და მის განსაკუთრებულ როლს, მართალია, საკანონმდებლო დონეზე დადგენილია ის გარემოებები, რომელთა არსებობის დროსაც მას შეუძლია კონფიდენციალური ინფორმაციის გაცემა, თუმცა, ვფიქრობთ, რომ უკეთესი იქნება საკანონმდებლო ბაზის იმგვარი დარეგულირება, რომლის მეშვეობითაც, მედიატორს, მისი მაღალი სოციალური სტატუსიდან გამომდინარე, მიენიჭება იმ სახის პრივილეგია, რომელიც გათვალისწინებულია აშშ-ს კანონმდებლობით.

როდესაც პირი მიდის ეკლესიაში სასულიერო პირისთვის აღსარების ჩასაბარებლად, იგი მოქმედებს რელიგიური რწმენის საფუძველზე; იგი დარწმუნებულია, რომ სასულიერო პირისათვის განდობილი ინფორმაცია არ იქნება მესამე პირებისთვის ხელმისაწვდომი, ხოლო როდესაც პირი მიდის მედიაციის პროცესზე, არც ერთ მედიატორს არ შეუძლია აბსოლუტური თავდაჯერებულობით უთხრას მხარეს, რომ ყველაფერი, რაც გაიჟღერებს მედიაციის პროცესის განმავლობაში, იქნება კონფიდენციალური ყველა შემთხვევაში.⁸² მიუხედავად ამისა, არის ისეთი შემთხვევები, როდესაც მედიატორები, ამის ცოდნის მიუხედავად, მხარეებს არასწორად აწვდიან აღნიშნულ ინფორმაციას და მხარეებს აძლევენ სტიმულს, გაამჟღავნონ მათთვის საზიანო ინფორმაცია,⁸³ რომელიც სავსებით შესაძლებელია, არ იყოს შეთანხმების მიღწევისთვის აუცილებელი.

იქიდან გამომდინარე, რომ მხარე მედიაციის პროცესში მიდის სამართლებრივი რწმენის საფუძველზე, ქართულმა კანონმდებლობამ უნდა განსაზღვროს მედიატორის პასუხისმგებლობა კონფიდენციალურობის პრინციპის დაცვის ვალდებულების დარღვევისთვის. ვფიქრობთ, რომ ავსტრიის კანონმდებლობა მედიატორს სწორად აკისრებს სისხლისსამართლებრივ პასუხისმგებლობას აღნიშნული პრინციპის დარღვევისთვის და უკეთესი იქნებოდა, თუ ქართული კანონმდებლობაც დააკვალიფიცირებდა მე-

⁸¹ იზოჩია დ., ადამიანის უფლებების შეზღუდვა და თანაზომიერების პრინციპი, ჟურნ. „ადამიანის უფლებათა დაცვა ეროვნულ და საერთაშორისო სამართალში“, 2002, <<https://www.nplg.gov.ge/geo/home>> [15.11.2019].

⁸² Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 334.

⁸³ იქვე.

დიატორის მხრიდან კონფიდენციალურობის პრინციპის დარღვევას სისხლისსამართლებრივ დანაშაულად.

მედიაცია არის კომუნიკაცია.⁸⁴ შეთანხმება ხშირად მოითხოვს პოტენციურად საზიანო ინფორმაციის გამჟღავნებას და ეს თვითგამჟღავნება ზოგჯერ სერიოზულ საფრთხეს უქმნის მხარეებს.⁸⁵ მედიაცია ემყარება ნდობას და სანამ მხარეები ენდობიან ერთმანეთს, ისინი ჯერ უნდა ენდონ მედიატორს. რადგან მედიატორი მუშაობს მხარეებთან, იმისათვის, რომ უზრუნველყოს მათი კონფიდენციალურობასთან დაკავშირებული წარმოდგენების ჰარმონიზაცია, მან უნდა გააფრთხილოს მხარეები აღნიშნული პრინციპის შეზღუდვებზე. თუმცა, კონფიდენციალურობის პრინციპის ლიმიტებზე მხარეთა ინფორმირებამ შესაძლებელია მხარეებს, პირიქით, დაუკარგოს გარკვეული ინფორმაციის გამჟღავნების სურვილი, რაც გამოიწვევს თვითონ პროცესის ეფექტიანობის შემცირებას.⁸⁶

ვინაიდან მედიაციის პროცესი დგას კონფიდენციალურობის პრინციპზე და მედიატორსაც უნდა გააჩნდეს მაღალი სოციალური სტატუსი, მიგვაჩნია, და სასურველი იქნება, რომ იგი გათავისუფლდეს ჩვენების მიცემის ვალდებულებისგან და პროფესია „მედიატორი“ ჩაინეროს საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 50-ე მუხლში.

ბიბლიოგრაფია:

1. საქართველოს კანონი „მედიაციის შესახებ“, 18/09/2019.
2. საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი, 26/06/1997.
3. საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსი, 09/10/2009.
4. აგეიშვილი ქ., კონფიდენციალურობის როლი მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 54-55.
5. ბეჩაძე ს., კონფიდენციალურობის დაცვის სპეციფიკა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2017“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2018, 1, 60-61.
6. ედოშვილი ნ., კონფიდენციალურობის პრინციპის მნიშვნელობა მედიაციის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2013“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2014, 14.
7. თუმანიშვილი გ., სისხლის სამართლის პროცესი, ზოგადი ნაწილის მიმოხილვა, თბ., 2014, 58.
8. იზოჩია დ., ადამიანის უფლებების შეზღუდვა და თანაზომიერების პრინციპი, ჟურნ. „ადამიანის უფლებათა დაცვა ეროვნულ და საერთაშორისო სამართალში“, 2002, <<https://www.nplg.gov.ge/geo/home>> [15.11.2019].
9. კადანდაძე დ., კონფიდენციალურობის პრინციპი მედიაციის პროცესში და ქართული საკანონმდებლო რეალობა, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 35-36.
10. დეონიძე ი., ნუცუბიძე მ., სანოტარო მედიაციის ინსტიტუტის თავისებურება ქართულ სამართალში და მისი განვითარების პერსპექტივა, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 94-95.
11. მაისუხაძე თ., თვითგამორკვევისა და კონფიდენციალურობის პრინციპთა ურთიერთმიმართება მედიაციის ეთიკური ურღვეობის უზრუნველყოფის პროცესში, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 167.
12. ყანდაშვილი ი., საქართველოში მედიაციის მაგალითზე დავის ალტერნატიული გადაწყვეტის სასამართლო და არასასამართლო ფორმები, 2018, 77.
13. ყანჩაშვილი ნ., მედიაციის პროცესში ადვოკატის მიერ კლიენტის საუკეთესო ინტერესის დაცვისა და თვითგამორკვევის პრინციპთა ურთიერთმიმართება, ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - ნელინდეული 2018-2019, სპეციალური გამოცემა“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 185.

⁸⁴ Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 335.

⁸⁵ იქვე.

⁸⁶ იქვე.

14. ჩანტგაძე ხ., ადვოკატი წარმომადგენლის ეთიკური ვალდებულებები მედიაციის პროცესში (ქართული და ამერიკული მოდელის შედარებითსამართლებრივი ანალიზი), ჟურნ. „დავის ალტერნატიული გადაწყვეტა - წელიწადული 2018-2019“, თსუ-ის გამომცემლობა, 2019, 234-235.
15. ჩიგაშვიდი ნ., მედიაციის ეთიკის რეგულირების ფარგლები და ეთიკის სტანდარტით ბოჭვის ადრესატები, „სამართლის ჟურნალი“, თსუ-ის გამომცემლობა, №1, 2016, 42.
16. წუღაძე ა., სასამართლო მედიაციის ქართული მოდელი ევრო - ამერიკულ პრიზმაში, 2016, 18, 58-59, 72, 77, 107-108.
17. Criminal Code of The Republic of Austria, 05/11/2019.
18. Directive 2008/52/EC of The European Parliament and of The Council of 21 May 2008 on certain aspects of mediation in civil and commercial matters, Official Journal of the European Union, May, 2008.
19. The Misconception of Confidentiality Under the Uniform Mediation Act, 2016.
20. The Code of Civil Procedure, Poland, 17/11/1964.
21. Mediation Act, General Provision, 2011.
22. Model Standards of Conduct for Mediators, 08/09/2005.
23. UNCITRAL Model Law, 19/11/2002.
24. Uniform Mediation Act (UMA), 2003.
25. Arthur J. K., Confidentiality and Privilege in Mediation, Australian Alternative Dispute Resolution, Law Bulletin, 2015, 91.
26. Bergin P. A., The Global Trend in Mediation: Confidentiality and Mediation in Complex Commercial Disputes, Mediation Conference, Hong Kong, 2014, 7-8.
27. Bosnak J. M., Confidentiality and Privilege in Mediation, Netherlands, 2002, 1.
28. Brown K. L., Confidentiality in Mediation: Status and Implications, Journal of Dispute Resolutions, Issue 2, 1991, 307-308, 310, 331, 334-335.
29. Burnley R., Lascelles G., Mediator Confidentiality - Conduct and Communications, 2004, 1, <https://www.cedr.com/library/articles/Mediator_confidentiality_SJBerwin.pdf> [15.11.2019].
30. Carle D. H., A Comparative Analysis of Mediation by Examinations and Critique of the Theory and Practice thereof in Germany, Scotland and Switzerland, University of Glasgow, 2015, 82.
31. De Palo G., Trevor B. M., EU Mediation: Law and Practice, Oxford University Press, Oxford, 2012, 12.
32. Espilugus C., Iglesias J. L., Palao G., Civil and Commercial Mediation in Europe: National Mediation Rules and Procedures, Vol. I, Intersentia, Cambridge, 2013, 21, 170.
33. Steffek F., Mediation in the European Union: An Introduction, Cambridge, 2012.
34. Filler A. E., Commercial Mediation in Europe, Kluwer Law International, Alphen Aan Den Rijn, 2012, 402.
35. Freedman L. R., Prigoff M. L., Confidentiality in Mediation: The Need for Protection, Journal on Dispute Resolution, Vol.2:1, 1986, 37.
36. Greenberg E. E., Confidentiality: The Illusion and the Reality— Affirmative Steps for Lawyers and Mediators to Help Safeguard Their Mediation Communications, New York Dispute Resolution Lawyer, Vol.6, №1, 2013, 11.
37. Heather A., Confidentiality a Guide for Mediators, 2013, <<https://www.cedr.com/articles/?item=Confidentiality-a-guide-for-mediators>> [15.11.2019].
38. Hoffman D. A., Confidentiality in Mediation, Massachusetts Lawyers Weekly, 18/07/2005, 1.
39. Kirtley A., Users Guide to Washington's Uniform Mediation Act, Washington Law School Foundation Conferences and Continuing Legal Education, 2005, <<http://www.philipmediation.com/blog/themisconception-of-confidentiality-under-the-uniform-mediation-act>> [15.11.2019].
40. Leynseele P.V., Doležalová M., Confidentiality in Mediation, July, 2012, 2.
41. Macmillan R., A Practical Guide for Mediators, Macmillan, Macmillan Keck, Attorneys & Solicitors, 2012, 22, <<http://www.macmillankeck.pro/media/pdf/A%20Practical%20Guide%20for%20Mediators.pdf>> [15.11.2019].
42. Mehta A., Resolving Environmental Disputes in Hush-Hush World of Mediation: A Guideline of Confidentiality, Georgetown Journal of Legal Ethics, Vol. 10, №3, 1997, 522-523.
43. Morek R., Nihil silentio utilius: confidentiality in mediation and its legal safeguards in the EU Member States, K&L Gates LLP, University of Warsaw, Warsaw, Poland, 01/10/2013, <<https://link.springer.com/article/10.1007/s12027-013-0317-9>> [15.11.2019].
44. Peterson A. L. H., Substantive Law Clash: An Inquiry into the Impact of In Re Marriage of Kieturakis on California's Confidentiality Law, Pepperdine Dispute Resolution Law Journal, Vol.8, №1, 2007, 199.
45. Pollack J., The Importance in Confidentiality in Mediation, 2017, <<https://pollackpeacebuilding.com/blog/importance-confidentiality-mediation/>> [15.11.2019].
46. Ray L., Ethical Principles for a Mediator, <<https://work.chron.com/ethical-principles-mediator-12169.html>> [15.11.2019].

47. *Rechberger W. H.*, Mediation in Austria, *Ritsumeikan Law Review*, №32, 2015, 64.
48. *Reichart K.*, Confidentiality in International Mediation, *Dispute Resolution Journal*, New York, Vol. 59, Iss. 4, 11/2004-01/2005, 60.
49. *Wilson J.*, Confidentiality in Mediation: What is actually Confidential?, 2017, <<http://bakerlove.com.au/confidentiality-mediation-actually-confidential/>> [15.11.2019].
50. *J. Michael Hand v Walnut Valley Sailing Club*, Case №11-3228 (Tenth Circuit, April 4, 2012).
51. <https://www.tsu.ge/ge/faculties/law/go8knyzegtrnhgfke/grmdy0f2x6gf_8xqy/dry2z8ar8x_dmr4b/> [15.11.2019].
52. <<http://www.undergraduatelibrary.org/system/files/139.pdf>> [15.11.2019].
53. <<http://ncadr.tsu.ge/geo/4/resursebi/publikaciebi>> [15.11.2019].
54. <<https://www.nplg.gov.ge/geo/home>> [15.11.2019].
55. <<http://ncadr.tsu.ge/>> [15.11.2019].